ΜΠΕΤΤΥ ΜΑΓΡΙΖΟΥ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

ΤΟ ΕΥΑΛΩΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΜΟΥ «ΑΟΡΑΤΑ ΦΤΕΡΑ»*

Πόσο, ἀλήθεια, βοηθάει νά ἔρθουμε ἀπό παιδιά σέ ἐπαφή μέ εὐάλωτους ἀνθρώπους;

Ἤμουν μικρό παιδί ὅταν γιά πρώτη φορά ἦρθα σέ ἐπαφή μέ τήν Καίτη. Ἕνα λίγο μεγαλύτερο ἀπό ἐμένα μικρό κορίτσι, κόρη τοῦ φιλικοῦ ζευγαριοῦ τῆς οἰκογένειάς μου, πού εἶχαν ἄλλα δυό κορίτσια. Ἡ Καίτη δέν ἔπαιζε μαζί μας. Ἤθελε μόνη της νά περπατάει τριγύρω κρατῶντας πάντα κάτι περιοδικά στήν μασχάλη της καί σέ μιά σακούλα. Σέ αὐτά ἔβρισκε χαρά ὅταν μετά ἀπό πολλή κούραση ἀπό τό ἀσταμάτητο πήγαινε-ἔλα της, τά ξεφύλλιζε. Ἐμεῖς ἁπλά τό εἴχαμε ἀποδεχτεῖ, καθώς ὅλα κυλοῦσαν καλά καί οἱ γονεῖς καί τά ἀδέλφια της χαμογελοῦσαν, ὅπως ὅλοι μας, καί ἔκαναν ὅ,τι ὅλοι μας, στήν Πλατεία Ἀριστοτέλους, ὅπου συχνά πηγαίναμε γιά παιγνίδι. Κι αὐτό, παρ᾽ ὅλο πού ἡ ἐποχή δέν ἦταν τόσο εὔκολη ὅσον ἀφορᾶ τήν ἀποδοχή, παρόλο πού ἐκεῖνο τόν καιρό ἡ μάνα μέ τό εὐάλωτο παιδί της κρυβόταν, «θαβόταν» στό σπίτι. Καί μιλάω γιά τίς δεκαετίες τοῦ ᾽60 καί ᾽70.

Ἄλλη ἐπαφή μου μέ εὐάλωτο παιδί ἦταν στό δημοτικό σχολεῖο, ὅπου ἡ συμμαθήτρια μου ἡ Σίσσυ εἶχε περάσει πολιομυελίτιδα καί εἶχε κάτι σίδερα στό πόδι της κι ἕνα χονδροειδέστατο βαρύ παπούτσι καί φυσικά κούτσαινε. Ἦταν ἔξυπνη, ὄμορφη καί πολύ καλή μαθήτρια. Τήν θαύμαζα πολύ, ὄχι μόνο ἐγώ, ἀλλά καί ὅλη ἡ τάξη!

Ἐκεῖνο ὅμως πού θυμᾶμαι μέ πολλή ἀγάπη εἶναι αὐτό πού ἔκανε ὁ πατέρας μου. Στό μαγαζί του εἶχε πελάτες ἕνα ζευγάρι πού ἔρχονταν πάντα μέ τόν

** Εἰσήγηση στήν ἡμερίδα «Τό εὐάλωτο παιδί στή Λογοτεχνία», τῆς Ἑταιρείας Προστασίας Σπαστικῶν «Πόρτα ἀνοιχτή» καί τοῦ Ἱδρύματος Αἰκατερίνης Λασκαρίδη.*

μικρό Γιωργάκη τους. Ὁ Γιωργάκης, πού δέν ἦταν μικρός ἀλλά ἕνα 20χρονο παλικάρι, εἶχε μιά ἐλαφρά καθυστέρηση καί μεγάλη δυσκολία στήν ὁμιλία, πού στήν προσπάθειά του νά μιλήσει, προκαλοῦσε τό γέλιο στόν κόσμο. Γι' αὐτό ποτέ δέν πῆγε σχολεῖο, ποτέ δέν ἀπομακρύνθηκε ἀπό τούς γονεῖς του, ποτέ δέν ἦρθε σέ ἐπαφή μέ κόσμο. Ὁ πατέρας μου τοῦ εἶχε ἀδυναμία καί θεωροῦσε πώς ἦταν λάθος νά εἶναι ἀποκλεισμένος ὁ Γιωργάκης. Καί τί πρότεινε στούς γονεῖς του, λέτε, ὁ πατέρας μου; Νά τόν προσλάβει ὡς ὑπάλληλο γιά τίς ἐξωτερικές δουλειές, μέ ἀμοιβή φυσικά. Οἱ γονεῖς δίστασαν στήν ἀρχή, ἀλλά εἶχαν μεγάλη ἐμπιστοσύνη στόν πατέρα μου κι ἔτσι συμφώνησαν. Ὁ δέ Γιῶργος συμφώνησε ἀμέσως, καθώς εἶχε κι αὐτός ἀδυναμία στόν πατέρα μου! Στήν ἀρχή ἦταν δύσκολα ἀλλά μέ τήν ἀγάπη, τήν ἔγνοια, τήν ὑπομονή καί τήν ἐνθάρρυνση τοῦ πατέρα μου ὁ Γιῶργος τά κατάφερε. Οἱ γονεῖς του δέν τό πίστευαν ὅταν μετά ἀπό λίγο καιρό ὁ Γιῶργος εἶχε ἀρχίσει νά λάμπει ἀπό χαρά, εἶχε γίνει σαΐνι καί μποροῦσε νά ἐπικοινωνεῖ μέ τόν κόσμο. Καί ὁ κόσμος ἄρχισε νά τόν ἀποδέχεται καί νά τόν σέβεται.

Μέ αὐτές τίς ἐμπειρίες στήν φαρέτρα μου ἔνοιωσα ἕτοιμη ὅταν ἡ μικρή Σελίζ, πού πάσχει ἀπό ἐγκεφαλική παράλυση, μοῦ ζήτησε νά γράψω κάτι γι' αὐτήν. Εἶχε διαβάσει τά παραμύθια μου πού εἶχα γράψει γιά τόν Βίκτωρα, γιό μιᾶς φίλης μου πού ἔφυγε, καί μοῦ εἶπε: «Γράψε κάτι καί γιά μένα».

Ἔτσι τήν ἔκανα ἡρωίδα τοῦ βιβλίου μου μέ τίτλο *ΑΟΡΑΤΑ ΦΤΕΡΑ*.

Τά *Ἀόρατα Φτερά* εἶναι ἕνα περιπετειῶδες μυθιστόρημα, πού μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ καί θρίλερ, μέ μιά γρήγορη κινηματογραφική πλοκή καί μέ πολλές ἀνατροπές. Ἕνα μυθιστόρημα γιά τήν διαφορετικότητα, τή δικαίωση ἀλλά καί τήν ἱστορική ἀλήθεια. Ἔχει γιά ἡρωίδα του, τήν Εὔα Καμπᾶ, ἕνα ἀνάπηρο 15χρονο κορίτσι, πού ζεῖ (εἴμαστε στό 1988) σέ μιά κοινωνία πού δέν ἀποδέχεται τήν διαφορετικότητα, πόσο μᾶλλον τά ἄτομα μέ εἰδικές ἀνάγκες. Τό κορίτσι αὐτό γίνεται θύμα ἀπαγωγῆς. Παρακολουθοῦμε μέσα στίς δυό μέρες τῆς ἀπαγωγῆς της τίς ἀναδρομές μέ τήν σκέψη της, στό παρελθόν τῆς οἰκογένειάς της. Εἶναι συγκλονιστικό το γεγονός ὅτι τό σκληρό παρελθόν τῆς γιαγιᾶς της, τῆς Σάρας, πού μέ τήν ἑβραϊκῆς καταγωγῆς οἰκογένειά της ἦταν θῦμα τῶν στρατοπέδων ἀλλά καί ἑνός συγκεκριμένου ναζί λοχαγοῦ, τοῦ Ἄντολφ Χόρβαρτ, βρίσκεται χρόνια μετά τό Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, μπροστά τους. Τί σχέση, ἄραγε, μπορεῖ νά ἔχει μέ τήν ἀπαγωγή τῆς μικρῆς κοπέλας;

Θά ρωτήσει πολύ σωστά κανείς τί νέο φέρνει αὐτό τό βιβλίο σέ σχέση μέ τό *Βραχιόλι τῆς φωτιᾶς*, ὅπου μίλησα γιά ἀλήθειες ξεχασμένες καί κρυμμένες κάτω ἀπό τό χαλί; Σέ αὐτό τό βιβλίο, ἐκτός ἀπό τό δράμα τῶν Ἑβραίων τῆς

Θεσσαλονίκης, θέμα πού μέ πονάει καί τό κουβαλάω μέσα μου, ἔνοιωσα τήν ἀνάγκη νά μιλήσω καί γιά τίς πυρπολήσεις χωριῶν στόν μαρτυρικό Χορτιάτη καί στήν μαρτυρική Καλαμπάκα, γιά τίς ἐκτελέσεις ἀθώων ἀνθρώπων, τίς καταστροφές καί λεπλασίες πολύτιμων ἀντικειμένων ἀπό μοναστήρια κατά τήν περίοδο τῆς Κατοχῆς.

Ὅμως, θά ἤθελα πολύ νά διαβαστεῖ αὐτό μου τό βιβλίο ἔστω καί μόνο γιά ἕνα κεφάλαιό του μέ τίτλο «Ἡ ὁμιλία τῆς Εὔας», καθώς εἶναι ἡ κατάθεση ψυχῆς τῆς ἀνάπηρης Εὔας στούς συμμαθητές της μέ πολλά καί σπουδαῖα μηνύματα. Θεωρῶ πώς αὐτό τό κομμάτι, πού εἶμαι πολύ ὑπερήφανη πού τό ἔγραψα, μπορεῖ νά ἀποτελέσει ἐργαλεῖο διδασκαλίας σέ δασκάλους καί καθηγητές γιά τούς μαθητές τους καί θεωρῶ πώς πρέπει νά τό διαβάσουν ὅλοι. Θά διαπιστώσουν πώς τά παιδιά πού τούς εἶπαν πώς δέν μποροῦν νά περπατήσουν, ἐπιλέγουν νά πετάξουν! Μέ ἀόρατα φτερά!

Ἀκολουθεῖ ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό τήν ὁμιλία τῆς Εὔας. Μιά φωτισμένη καθηγήτρια της τήν ἔπεισε νά μιλήσει στούς μαθητές τοῦ σχολείου γιά τό πρόβλημά της, θεωρῶντας πώς θά τούς βοηθήσει νά τήν γνωρίσουν καί νά τήν ἀποδεχτοῦν.

Εἶμαι ἡ Εὔα Καμπᾶ, πού μᾶλλον μέ ξέρετε ὅλοι σάν παρουσία εἰδικά, ἀφοῦ ἔχω τό προνόμιο νά μήν περνάω ἀπαρατήρητη. Λίγο ἡ κορμοστασιά μου μέ τά λυγισμένα μου γόνατα, λίγο τα ἀπαραίτητά μου σύνεργα, μπαστούνι, περπατοῦρα, νάρθηκες, καί φυσικά τα ὡραῖα μου γαλάζια μάτια, κάνουν τούς γύρω μου νά μέ προσέξουν. Ὅμως, ξέρετε κάτι, παιδιά; Ἐγώ θά ἤθελα νά μέ προσέξουν οἱ γύρω μου ὄχι μόνο γι᾽ αὐτά. Θά ἤθελα νά δοῦν μέσα μου. Γιατί εἶμαι κι ἐγώ ἕνα παιδί ἡ μᾶλλον μία ἔφηβη σάν καί σᾶς. Ἔχω ὅμως τήν ἀτυχία νά πάσχω ἀπό Ἐγκεφαλική Παράλυση. Δέν ξέρω γιά ποιό λόγο, ἀλλά μοῦ ἀρέσει νά τήν λέω σί πί ἀπό τήν ἀγγλική της ὁρολογία Celebral Palcy, ἀκούγεται κάπως καλύτερα, δέ νομίζετε; Ἡ σί πί ἀναφέρεται σέ μιά σειρά νευρολογικές διαταραχές, πού ἐμφανίζονται στήν παιδική ἡλικία καί σέ μόνιμη βάση ἐπηρεάζουν τήν κίνηση τοῦ σώματος καί τόν συντονισμό τῶν μυῶν. Δέν χειροτερεύει μέ τόν χρόνο. Παρ᾽ ὅλο πού ἐπηρεάζει τήν κίνηση τῶν μυῶν, δέν προκαλεῖται ἀπό προβλήματα στούς μῦς καί στά νεῦρα. Οἱ διαταραχές αὐτές προκαλοῦνται ἀπό ἀνωμαλίες στά τμήματα τοῦ ἐγκεφάλου, πού ἐλέγχουν τίς κινήσεις τῶν μυῶν.

Ὁ ἐγκέφαλός μου. Εἶναι ἀκριβῶς ὅπως ὁ δικός σας. Μόνο πού ἕνα μικρό σημεῖο του, πού ἐλέγχει τίς κινήσεις τῶν μυῶν κατά τή διάρκεια τῆς γέννας,

στήν δική μου περίπτωση, ἔπαθε ζημιά. Δέν χρειάστηκε παρά μιά στιγμούλα, μιά ἐλάχιστη στιγμούλα γιά νά μοῦ προκαλέσει αὐτήν τήν βλάβη.

Ἡ σί πί δέν προκαλεῖ πάντα βαθειά ἀναπηρία. Ἐνῶ ἕνα παιδί μέ σοβαρή σί πί δέν εἶναι ἱκανό νά περπατήσει καί χρειάζεται ἐκτεταμένη καί γιά ὅλη του τή ζωή βοήθεια καί φροντίδα, ἕνα ἄλλο μέ ἤπια σί πί μπορεῖ νά εἶναι ἐλαφρῶς ἀδέξιο καί δέν χρειάζεται ἰδιαίτερη φροντίδα. Δέν μπορεῖ νά θεραπευτεῖ τελείως κανείς ἀπό ὅσους πάσχουμε ἀπό αὐτό, δυστυχῶς.

Μποροῦμε ὅμως νά βελτιωθοῦμε μέ φυσικοθεραπεία, ἐργοθεραπεία, λογοθεραπεία, κάποιοι πού τήν χρειάζονται, γυμναστική, ἱππασία, κολύμπι. Ἐγώ, ἄν καί ἀνήκω στήν σοβαρή περίπτωση, τό παλεύω πολύ. Ἀπό τήν στιγμή πού γεννήθηκα μέχρι σήμερα κάνω ὅ,τι μπορῶ γιά νά βοηθήσω τόν ἑαυτό μου νά προοδεύσει τήν κίνησή του. Ξέρετε, θέλει πολύ κόπο καί πόνο. Κινήσεις πού γιά ὅλους ἐσᾶς εἶναι ἁπλές καί γίνονται ἀσυνείδητα χωρίς καμιά σκέψη, γιά μένα εἶναι Γολγοθᾶς καί μεγάλος ἄθλος, ὅταν τίς καταφέρνω. Χρειάζεται νά διαθέτεις μεγάλη θέληση καί δύναμη ψυχῆς. Ἐγώ τήν ἔχω αὐτήν τήν θέληση καί τήν δύναμη καί δέν σᾶς κρύβω πώς εἶναι φορές πού νοιώθω πώς ἔχω ἀόρατα φτερά καί μέ βοηθοῦν νά εἶμαι πιό ἐλαφριά. Ἀλλά ἔρχονται φορές πού μέ ἐγκαταλείπουν καί ἡ θέληση καί ἡ δύναμη καί τά ἀόρατα φτερά.

Καί τότε εἶναι πού ἔχω μεγαλύτερη ἀνάγκη τούς ἀνθρώπους, πού βρίσκονται γύρω μου. Εἶμαι τυχερή πού ἔχω πολύ καλούς γονεῖς, πού μέ λατρεύουν, ἔχω ἕναν ἀδελφό πού ξέρω πώς κατά βάθος μέ ἀγαπάει, ἄν καί συχνά μαλώνουμε, ἔχω παππούδες πού μέ νοιάζονται. Ζητάω ὅμως καί ἀπό ἐσᾶς συμπαράσταση καί δύναμη. Εἶμαι μιά ἔφηβη σάν καί ἐσᾶς, πού μοῦ ἀρέσει ἡ ζωή, μοῦ ἀρέσει ἡ διασκέδαση, ἔχω ἀνάγκη ἀπό φίλους, λαχταράω νά μεγαλώσω, νά ἐρωτευτῶ, νά ταξιδέψω, νά δουλέψω, νά κάνω οἰκογένεια. Μπορῶ νά κάνω ὅ,τι καί ἐσεῖς, ἀλλά χρειάζομαι λίγο παραπάνω χρόνο καί μερικές φορές μιά μικρή βοήθεια.

Πρός Θεοῦ, δέν ζητάω τόν οἶκτο σας, δέν θέλω νά σκεφτεῖτε κάτι τέτοιο. Αὐτό πού ζητάω σήμερα ἀπό ἐσᾶς εἶναι νά μοῦ φέρεστε σάν ἴση σας. Γιατί εἶμαι ἴση μέ ἐσᾶς.

Ἄ! Καί κάτι ἀκόμα πολύ σημαντικό θέλω νά πῶ. Ὅταν ἀκούω γιά παιδιά πού πέφτουν στά ναρκωτικά, στό ποτό, στίς καταχρήσεις, πού συνθλίβουν τά κορμιά τους μέσα σ' ἕνα αὐτοκίνητο ἤ πάνω σε μιά μηχανή τρέχοντας μέ ἀπροσεξία ἤ μέ ἰλιγγιώδη ταχύτητα, θέλω νά τούς φωνάξω μέ ὅλη μου τή δύναμη: Θέλετε νά φθείρετε τό κορμί σας; Θέλετε νά τό σκοτώσετε; Δέν τό θέλετε τό σῶμα σας; Ἔ! τότε δῶστε το σέ μένα πού τό ἔχω ἀνάγκη, γιατί ἐγώ τό ἐκτιμάω καί ξέρω πόσο πολύτιμο εἶναι, ὅπως ξέρω καί πόσο πολύτιμη εἶναι ἡ ζωή!

Θά κλείσω μέ τά λόγια τῆς κ. Λένας Στυλιανοῦ, Προέδρου τῆς Ἑταιρείας Σπαστικῶν Βορείου Ἑλλάδας στήν παρουσίαση τοῦ βιβλίου μου:

«Ἡ ἀναπηρία εἶναι μιά μεγάλη δοκιμασία γιά τόν ἴδιο τόν ἀνάπηρο καί γιά τούς δικούς του. Ἔχω ἀκούσει ἀπό πολλούς πώς εἴμαστε ἥρωες. Ὅμως, ὅσοι ἔχουμε πείρα ἀπό τή ζωή, γνωρίζουμε πώς κάθε ἄνθρωπος ἔχει δοκιμασίες, βάσανα, πόνους, ὄχι ἕναν, ἀλλά πολλούς. Ἀκόμα καί οἱ φαινομενικά εὐτυχισμένοι, ἐκτός ἀπό τή σοφή ρήση "μηδένα πρό τοῦ τέλους μακάριζε" πού μᾶς θυμίζει πώς τό μέλλον εἶναι ἄδηλο, ἴσως κι ἐκεῖνοι ἔχουν ἀθέατα προβλήματα.

Ὁ καθένας μας, λοιπόν, καλεῖται νά πάρει μιά στάση ἀπέναντι στίς δυσκολίες. Ἡ στάση μας ἐξαρτᾶται, νομίζω, ἀπό τόν χαρακτῆρα, τά βιώματα καί τό περιβάλλον μας.

Ἔτσι, οὔτε οἱ δυό γονεῖς τοῦ παιδιοῦ μέ ἀναπηρία ἔχουν ἴδια στάση ἀπέναντι στίς δυσκολίες πού δημιουργεῖ ἡ ἀναπηρία οὔτε καί οἱ ὑπόλοιποι συγγενεῖς. Κινοῦνται ἀνάμεσα στήν ὑπερπροστατευτικότητα καί τήν ἀπόρριψη μέ πολλές ἐνδιάμεσες διαβαθμίσεις, καί ἡ στάση τους μπορεῖ νά μεταβάλλεται, καθώς τό παιδί μεγαλώνει καί διεκδικεῖ τή θέση τοῦ μέσα στήν κοινωνία.

Ἴσως ἔχει ἐνδιαφέρον νά σκεφτοῦμε ποιά πράγματα μᾶς βοηθοῦν νά παλέψουμε μέ τίς δυσκολίες. Ἡ βάση εἶναι ἡ ὑπομονή, ἔτσι κι ἀλλιῶς ἀπαραίτητη γιά τή ζωή μας. Ὄχι μοιρολατρία, ἀλλά ὑπομονή δυναμική πού μᾶς ἐλευθερώνει ἀπό τήν ἀδημονία καί τήν ὑπέρμετρη ἀγωνία. Κοντά στήν ὑπομονή, ἡ παραδοχή πώς θά ἔχουμε καί δοκιμασίες. Δέν ὑπάρχει βίος ἀνθόσπαρτος. Ὅταν ἀναρωτιόμαστε "Γιατί σ' ἐμένα;", θά μπορούσαμε νά λέμε "Γιατί ὄχι σέ ἐμένα;" Ἀκόμα μᾶς βοηθάει νά διακρίνουμε τά ὀφέλη ἀπό κάθε βάσανο. Νομίζω ἐπίσης πώς οἱ δυσκολίες μᾶς δίνουν τήν εὐκαιρία νά γίνουμε πιό ταπεινοί, πιό ρεαλιστές, πιό φιλοσοφημένοι καί περισσότερο ἱκανοί νά κατανοοῦμε καλύτερα τούς ἄλλους πού κι ἐκεῖνοι ὑποφέρουν.

Μιά ἀπόδειξη αὐτοῦ εἶναι ἡ δημιουργία ἑνώσεων γονέων καί ἡ προσφορά ὑπηρεσιῶν ὄχι μόνο στά παιδιά τους, ἀλλά καί σέ μεγάλο ἀριθμό ἄλλων οἰκογενειῶν, ὅπως συμβαίνει μέ τήν Ἑταιρεία Σπαστικῶν Β. Ε. καί μέ δεκάδες παρόμοιους φορεῖς στή χώρα μας. Ἡ δοκιμασία ἔφερε καί εὐλογία».

Τό βιβλίο μου *ΑΟΡΑΤΑ ΦΤΕΡΑ* ἀπευθύνεται σέ ὅλους. Σέ κάθε ψυχή. Ἐμπνέει ἐλπίδα καί αἰσιοδοξία καί τό σπουδαῖο μήνυμα ὅτι μέ ἀγάπη, μέ ἀγώνα, μέ πίστη, αὐτός ὁ κόσμος μπορεῖ νά γίνει καλύτερος. Ὅτι ὅλοι μας στίς δυσκολίες μπορεῖ νά ἔχουμε φτερά πού θά μᾶς βοηθήσουν νά πετάξουμε γιά τά ὡραῖα, τά σπουδαῖα καί τά οὐσιαστικά. Ὅτι ὁ στόχος δέν εἶναι ἡ ἐπιβίωση ἀλλά ἡ συμβίωση.